

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészítve 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Küsterlek).

Király Pál †.

(1841—1902.)

Mult héten ismét gyásza volt a magyar tudománynak. Meghalt Király Pál, az állami képző érdemes tanára, 61 éves korában. Király Pál neve legutóbb a Karacsay-kodex révén jött ismét forgalomba, mely ügyben vitája volt Tóth Bélával, ki kétségbe vonta a kodex hitelességét. Mint halljuk, a Karacsay-kodexről beható értekezést írt, melyet most már magam nem adhat ki. Műve mindenestre érdekes adalék lesz a nyelvtudományi szempontból fontos kérdés eldöntéséhez.

Életrajzi adatait a következőkben adjuk:

Dadai Király Pál Abaujvármegyében Csobádon született 1841-ben. Tanulmányait itthon és a külföldön végezte el. 1867-ben gimnáziumi tanár lett Nagy-Körösön, 1873-ban a budapesti ref. gimnáziumba hívták meg, 1880-ban pedig kinevezték

az állami pedagógium magyarnyelvi tanszékére. E közben négy évig titkára volt a Magyar Földrajzi Társaságnak s három évig tagja volt az országos közoktatási tanácsnak.

Király Pál (1841—1902.)

Mint író, a földrajzi és a nyelvtudományi irodalmat gazdagította munkáival. Főbb művei: Egyetemes földrajz, A föld, A növények élete, Magyar nyelvtan mondattani alapon.

Kezdetől fogva főmunkatársa volt »Az osztrák-magyar monarchia írásban és képben« című nagy vállalatnak, melynek összes kéziratát ő olvasta át s gyakorolt felettök olyan ellenőrzést, hogy a munkatársak nem egyszer érezték értelmének és tudásának fölényét. Áldott jó ember,

gyöngéd családapa volt. Reclus nagy művét ő fordította magyarra, s ezáltal is nagy érdemeket szerzett a tudományos világ előtt.

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ker., Andrássy-ut 23. szám,
VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánl luczernamagot, muharmagot, tarlórépamagot, piros kölesmagot, fehér kölesmagot, BIBORHEREMAGOT, pohánkát, mustármagot, lóbabot, téli borsót, téli bükkönyt, szöszös bükkönyt, (Vicia villosa), továbbá raffiaháncsot és rézgáliczot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repszét.

Gróf Károlyi Sándor.

A »Magyar Gazdaszövetség« és a »Hangya« e hó 18-ikán együttes értekezletet tartottak a végett, hogy tanácskozzanak azoknak a nehézségeknek elhárításáról, amelyeket a szövetkezetek ellenségei a szövetkezetek működése elébe gördítenek.

Az értekezletet gr. Károlyi Sándor a »Hangya« elnöke hívta egybe. Régóta megmondtuk már azt, hogy a szövetkezeti mozgalmak élén ott álljon gr. Károlyi Sándornak még ellenségei által is tisztelt és nagyrabecsült neve. El sem lehet tehát képzelni, hogy most, amikor arról van szó, hogy a szövetkezetek fejlődése elől elszedjék az immár magasra tornyosuló akadályokat, azoknak élén, akik ezt csinálják, ne Károlyi Sándor gr. álljon.

Tíz-husz esztendőre tekintünk vissza. Ez a rövid két évtized olyan munkának volt a tanuja, amiért más országokban életében állítanak szobrot, a munka irányítójának és vezetőjének. Nálunk ellenben kezdettől fogva rágalommal, gunynyal s lenézéssel illették azt, aki megkísérettette tisztán az ember önerejére támaszkodva felrázni az alvó nemzetet tespedéséből s átgyúrni a társadalmat.

Ez az ember Gr. Károlyi Sándor volt, akit ma szövetkezetek atyjának tisztelnek és neveznek. Két évtized után ime gr. Károlyi Sándornak tanácskoznia kell az ő jó barátaival arról, hogyan háritsák el a szövetkezetek elé tornyosuló akadályokat. Mit jelent ez? Azt, hogy az alvó magyar társadalom igazán nem érdemli meg, hogy az ő érdekében munkálkodjanak, a magyar népnek nincs jussa ahhoz, hogy valaki az ő boldogulását elősegíteni iparkodjék. Mert ha volna hozzá joga, mert ha volna hozzá jussa, annak a tizenhét milliónyi nemzetnek, a legnagyobb feiháborodással, a legnagyobb erélyvel kellene odakiáltania azoknak, akik esztendőnkön át éltek a zsirján és akik ma, mikor már új idők szele fuj, új eszmék hevitik az emberiséget még ma is, mint a pióczák tovább akarnak élni a nemzet testén. Akiknek még ma sem elég az, hogy magyar nép a tönkrejutás szélén áll. Akiknek nem elég az, hogy a magyarnak évek óta koldusbot és vándorbot van a kezében, még ma is azt akarják, hogy ez a testileg-lelkileg kimerült nemzet továbbra is hizlalja őket egész addig, amíg be nem következik a tökéletes elpusztulás.

Sajnos, a magyar nép nem teszi ezt. Alszik tovább is és azoknak kell őt most is ébresztgetniök, akik az ébresztést megkezdtették.

Ám jól van. Egyszer elkell jutnia a magyar népnek is odáig, ha így halad ezen az uton, ahol már nincs más csak a tökéletes összeroska-

dás. A nemzetek történelme azt mutatja, hogy az ilyen teljesen földresujtott nép képes a legnagyobb erő kifejtésre. Gr. Károlyi Sándor vigasztalódjék azzal, hogy egyszer, talán késő évekkel halála után, meg fogják őt érteni, de ez keserves okulás lesz ám a magyar népnek. Egyszer meg fogják őt érteni s akkor amit ő apostoli lélekkel, lángbuzgalommal prédikált, vezéreszméi maradnak a nemzetnek. Ő neki igazságot szolgáltat a jövő. A magyar nemzetet pedig bebizonyosodik az, hogy mint mindig későn s mint mindig nem a más, hanem a maga kárán fog tanulni. Cs. Ö.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Szép lassu, de nem éppen csendes tempóban kezdé meg a képviselőház az őszzel az ország dolgainak intézését. A nagyságos képviselő urak úgy látszik, a négy hónapos vakáció alatt sem igen pihenték ki magukat, mert olyan későn jönnek össze a gyűlésekre, hogy gróf Apponyi Albert elnök csak feltizenegy óra tájban nyithatja meg az üléseket. Így történt a mult csütörtökön is, mikor gróf Apponyi Albert elnök kijelentette, hogy jövőben gondoskodni fog, hogy a képviselőház küldöttsége a vidéki ünnepeken a törvényhozás méltóságának megfelelő fogadtatásban részesüljön, ne úgy, mint Kolozsváron történt.

A pénteki ülésen megválasztották azt a bizottságot, melynek feladata lesz megállapítani, hogy a megsemmisített eszegrádi és tápéi választási történetek-e olymértvű vesztegetések, választási visszaélések, hogy a kerületek képviselőküldési jogát fel kellene függeszteni, ami bizony elég szomorú dolog volna.

A szombati tanácskozás már viharos volt. Ekkor kezdtek tárgyalni a királynak a közönségi költségek hozzájárulási arányának megállapítására vonatkozó döntéseit. E kérdésnél Beöthy Akos támadt a kormányt, azt mondva, hogy az Ausztriával való kiegyezés teljesen *esődot mondott*, mert most is a hagyományos osztrák szellem szerint a katonai tisztekkel agyonsanyargatják a népet s mert mi nem lehetünk szövetségben egy olyan széthámolt, alkotmány nélküli országgal, mint Ausztria, amelynek elérkezett már az ideje, hogy odakiáltsa a magyar nemzet:

Fel is ut, le is ut!

Gombház, ha leszakad, lesz más.

Beöthy Akost beszédeért az ellenzék zajosan megéljenezte. A függetlenségi pártról Vertán Endre s Lengyel Zoltán szintén azt fejtegették, hogy a kvotaügyében való királyi döntés törvénytelenül ró reánk terheket. Ezen az ülésen Hellebronth Géza képviselő kérdést intézett a kormány katolikus tagjaihoz, hogy miért nem jelentek meg a katolikus nagygyűlésen? Széll Kálmán miniszterelnök azt felelte erre, hogy ő jó katolikus ugyan, a római pápát is nagyon tiszteli, de a katolikus nagygyűlésre még sem volt ideje elmenni.

A hétfői tanácskozáson folytatták a kvotadöntés tárgyalását, mikor is Széll Kálmán miniszterelnök kétórás beszédben bizonyította, hogy a királyi döntés törvényes volt s abba bele kell nyugodni. A nagy

többség így is szavazott. Ezen az ülésen Visontai Soma kérdést intézett a kormányhoz, hogy belenyugszunk-e abba, hogy az ország határának egyik legszebb részét, a Kárpátok tengerszemét, a gráci választott bíróság kiszakította a nemzet testéből. Széll Kálmán miniszterelnök azt mondta, hogy a bíróság döntése törvényes volt, hát a dologba belenyugszunk. Erre azután a többség is azt mondta: Belenyugszunk. Isten hozzád szép tengerszem vidéke!

A szerdai közgyűlésen terjesztette be Lukács László pénzügyminiszter az 1903. évi költségvetési előirányzatot. E szerint Magyarországnak az 1903-ik esztendőben kiadása lesz . . . 1.000,664.498 korona, rendes bevétele 1.051,555.204 »
Tisztajövedelem marad 50,890.706 korona.

Uj törvények.

A kivándorlás ellen!

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség emelte fel erős kezekkel legelőször azt a lobogót, melyre jelégül az volt felírva, hogy a magyarságot meg kell menteni a magyar nemzetnek. Nem kell megengedniük, hogy véreink, magyar testvéreink, évről-évre az éhezhető nyomoruságtól üzetve, vándoroljanak ki Amerikába, hogy azután ott nyomorultul elpusztuljanak a csak vadállatoktól lakott rengetegeken, vagy a gyilkos, emberölő mérget lehelő bányák földalatti üregeiben. És emeltük ezt a zászlót magasra, vittük vidékről-vidékre, ahol kivándorlási kongresszusokon hirdettük, hogy nemcsak a magyar földet, hanem a magyar embert is meg kell menteni a magyar hazának, mert a magyar föld és magyar nép a magyar nemzet elnevezés alatt éppen oly egységes fogalom, mint amily egységes fogalom a szent háromságnak az egy Isten személyében való megtestesülése. Mert, ha nincs magyar föld, nincs Magyarország, ahogy ha nincs magyar nép, megint nincs Magyarország. Magyar nép és magyar alkották és alkotják meg ezt a magyar társadalmat s nem teljesít hazafias kötelességet az, aki a magyar népnek pusztulását, e hazából való kivándorlását meg nem akadályozza.

Az a kivándorlás elleni mozgalom, melyet a magyar gazdaközönség vezérei indítottak meg, visszhangra talált a nemzet lelkében s most diadalmasan vonul be a magyar országgyűlés csarnokába. Széll Kálmán miniszterelnök ugyanis eleget teendő a nemzet megnyilatkozott jogos óhajának, a kivándorlás megakadályozását célzó, a következő törvényjavaslatokat terjesztett be a képviselőházhoz:

A kivándorlásról.

A bevándorlás ellenőrzéséről.

A határrendőrség szervezéséről.

Három új kerületi esendőrparancsnokság felállításáról.

Minden magyar ember lelkéből üdvözölheti ezeket a javaslatokat, melyek közül igen fontos az első, mely arról is intézkedik, hogy azok a testvéreink, akik kivándoroltak, ott a távol idegenben, a mérhetlen tengereken túl is érezzék a magyar állam gondviselését s ha sorscsapásoktól meglátogatva, üznék őket a nyomoruság az idegen világba, visszavezéreltesse az elhagyott édes anyához, a magyar hazába.

Több katona kell!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ebben az esztendőben is benyújtotta azokat a törvényjavaslatokat, melyek felhatalmazzák a hadügyi kormányt, hogy ujonczokat sorozhasson a királynak és a császárnak. Hanem ebben az esztendőben egy kis meglepetést is hozott a honvédelmi miniszter. Azt mondja, kevés a katona s így többet kér harmincz-ezerrel. Ezt a harmincz ezeret pedig úgy szerezi be, hogy a póttartalékosokból ugyanannyit behuz három esztendei szolgálatra.

Azokból a póttartalékosokból, akik már otthon, abban a jó reménységben, hogy úgy sem kellene a hadiszolgálatra — megfeleségesedtek, családot alapítottak. A harminczezer behívandó póttartalékosból, közel tizenkétezer esik Magyarországra, ennyinek kell elhagyni családi otthonát, hogy azután söpörje a kaszárnya udvarát s gyönyörködjék, amint őrmester ur Flinta jól kikanyarintja: Azt a szent sertéssel, kacsával, libával étetett, sódarral meghízalt, vörös bortól rezes, meztelen ludtalpu könyörgőjét annak a te hitvány bundás rosz öregapának!

Hát bizony szomeru dolog, hogy ismét tizenkétezer munkáskézzel kevesebb lesz szép Magyarországon. Mert ahány katonát bevonnak, annyival kevesebb az életet kereső, a földet hasító fiatal munkáskéz ebben az országban. Csak az a kérdés, hogy meddig bírja még ez az ország azt a rettenetes nagy adót, ami rá nehezül a nagy katonaságnak eltartása miatt. Mert, hogy ha nem bírja, hogy ha összeroskad, miből adnak akkor a bakának, huszárnak prófundot, lénungot? De hát a miniszter azt mondja, Minek hát akkor a rengeteg katona. Talán azért, amit a bakánóta mond el:

A bundás, közvitéz haptákba áll
Káplártól fölfelé hajh szalutál.
Frajter parancsol bizugy neki
A káplár haragos, nyakon veri
Frajternek szolgáló a babája
Káplárnak szakácsné a rózsája
Firéré szobalány, az őrmester
Éljen rendben barna feleségével.

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke
Kívánatra azonnal bérmentve megküldetik

Gazdasági ismétlő iskolák.

Hazánkban, hol a lakosságnak háromnegyedrésze gazdálkodókból áll, valóban szükség a gazdasági ismeretek gondosabb, rendszeresebb tanítása. A nép gazdálkodása fejletlen aránylag, mert gazdasági oktatásban nem részesül. Ugy gazdálkodik a nép ma is, ahogy a nagyapjától látta. Ez pedig roppant káros dolog. »Többet ésszel, mint erővel« — mondja a magyar példaszó s leginkább a földmivelésnél kell ezt hazánkban érvényesíteni, mert az országban legtöbb a gazdálkodó.

A közoktatásügyi kormány több éve igyekezik ezen a bajon segíteni. A gazdasági ismétlő iskolák vannak hivatva ez irányban hathatósan előmozdítani a tudást és ezek törvényen is alapulnak, de végrehajtva nem voltak. Égető kérdés lett belőle, míg végre a közoktatásügyi miniszter rendeletet boesátott ki a gazdasági ismétlő iskolák létesítésére, mely rendelet a következő főbb határozmányokat tartalmazza.

1. *Az iskola szervezete.* Gazdasági ismétlő-iskolát minden oly község köteles állitana, ahol a lakosságnak tulnyomó többsége földmives és legalább 40 ismétlőtanköteles gyermek van a községben. Ha más ismétlő-iskola van már a községben, akkor egy év alatt azt gazdasági irányúvá kell átszervezni. Hogy a leányok a háztartásról, konyhakertészetről tanulhassanak és a női kézimunkát gyakorolhassák, számukra külön iskola állitandó mindazon esetekben, ha a kétnemű gyermekek száma az 50-et meghaladja.

2. *Az iskola felügyelő-bizottsága.* Az iskola felett felügyelő helyi bizottságba olyan egyének választandók, a kik önállóan kezelnek kisebb-nagyobb gazdaságot, tehát földbirtokosok, gazdatisztek, értelmes gazdák.

3. *Az iskola gyakorlati iránya.* A tanuló köteles a konyhakert egyszerűbb megmunkálását a tanulókkal végeztetni. A házilag elvégezhető apróbb javításokat nem szabad pénzes munkásokkal, hanem a tanulókkal végeztetni. A külön szaktanító gazdasági iskola 4—5 évenként terménykiállítás rendez, a községi gazdák hibás eljárásait és félszégeit igyekezék megjavítani. A gazdasági tanítónő pedig a gazdasszonyok rossz szokásait javítsa. Gazdasági tanító szövetkezeteket, ifjusági egyesületet vagy gazdakört szervez és ezzel előmozdítja a kisgazdák szellemi és anyagi jólétét. Évenként legalább négyszer gazdasági felolvasást tart és a fontosabb munkálatok bemutatására meghívja a gazdákat.

4. *A külön szaktanító iskola szervezete.* Legalább 20 hold kiterjedésű gyakorló kerttel és megfelelő felszereléssel szervezendő. Megszabja a szervezet a szükséges épületeket, a vetési forgó általános képét, a gyakorló terület felosztását, beosztását, a szemléltető oktatáshoz való gyűjteményeket és az élő és holtleltárba beszerzendőkre ad utasítást.

5. *Az egyszerű gazdasági iskolák szervezete.* A helyi viszonyoktól függ a gyakorló terület nagysága. Bizottság vagy a községi előljáráóság határozza meg, hogy kertészeti, gyümölcsészeti vagy szőlészeti irányú-e. A tanítási idő télen legalább 5 óra, lehet 7 is. Nyáron 2—3 óra hetenkint. A gyakorlati oktatásnál a fiuk a leányoktól feltétlenül elválasztandók. Az elméleti oktatásnál csak akkor, ha legalább 60 leány van. Ha 30 olyan tanuló akad, aki nem elég készséggel ír, olvas, előkészítő osztály nyitandó.

6. *A tanító képesítése.* A különben szaktanító isko-

laban csak az taníthat, akinek tanítói oklevele van és valamely földmives iskolában két éves gazdasági tanfolyamot végzett. Az egyszerű ismétlő-iskolában elég négyhelyes gazdasági tanfolyam, vagy a gyakorlati képzettség más igazolása, melynek alapján a tanfelügyelő vagy a miniszter ad jogisitást a tanításra. A külön alkalmazandó szaktanítónőknek, míg rendes képzésükről gondoskodnak, elég a tanítónői oklevél, a munkamesternői vagy ipartanítónői oklevél és ötévi gyakorlati sikeres gazdálkodás igazolása.

7. *Az iskolák tanterve.* A tanterv a közismereti tárgyakból csak azt veszi fel, ami a nemzeti szellem és az általános népműveltség céljait leginkább szolgálja és egyuttal a gazdasági iskola gyakorlati céljaival közelebbi vonatkozásban áll. Az elméleti tárgyak főképp olvasókönyvből, olvasmánytárgyalás alapján és megfelelő gyakorlattal összekötve tanítandók. Ahol az elmélet a gyakorlattól elválaszthatatlan, ott az utóbbit az előbbinek meg kell előznie. A közismereti tárgyakat általában olvasókönyvből tanítják. A gyakorlati rész tanterve részletesen felsorolja a gazdasági iskolában tanítandó anyagot. A helyi viszonyok szerint azonban feljogosítja a tanítót a helyi tanterv készítésére, sőt erre kötelezi is a tanítót. Egyébként osztályról-osztályra, külön a fiuk és külön a leányok gazdasági ismétlő iskoláinak megszabja a tanulnivalóit.

A gép áldozatai.

A cséplőgép évenként megszedi a maga adóját a gazdasági munkások köréből. Nem egy derék munkás vesztette már el életét ilyen módon s nem egy család maradt nyomorban, megfosztva a kenyérkeresőjétől. Így volt ez eddig is s fájdalom így lesz ezután is. De bár az ilyen szerencsétlenség mindenkor borzalmas, megszünteti a vele járó nyomort és enyhíti a kétségbeesést az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár humánus intézménye, melynek tág tere nyílt az elmúlt nyáron is a jótékonyág gyakorlására. Ezuttal csak 3 példát hozunk fel, mint jóakaró figyelmeztetést arra vonatkozólag, hogy mily könnyen érheti halálos baleset még a legóvatosabb gazdasági munkást is s mily jól teszi mindenki, ha ezzel számot vetve s elkészülve minden eshetőségre, a könnyen beállható szerencsétlenség ellen biztosítja magának az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár áldásait.

Pestmegyében, Tószeg községben Olsa János gazdasági munkás önhibáján kívül beleesett a cséplőgépbe, amely egy pillanat alatt összemorzsolta. Koch Jánost a tolnamegyei Gyöngyös községben érte hasonló baleset. Kovács Sándor cséplőgéptulajdonosnál volt alkalmazva etető gyanánt s amikor a dob háta mögött összetorlódott szalmát eligazította, véletlenül belépett a dobba, amely úgy összevagdalta, hogy rövid idő múlva meghalt. Kiss István fütőt a báró Vay-féle tiszalöki uradalomban a gép kereke kapta el s ez a munkás is életével adózott e véletlen szerencsétlenségnek. Mind a három ember derék, józan, szorgalmas munkás volt s mind a háromnak özvegye s kiskoru gyermekei maradtak, teljesen gyanol nélkül. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár mindhárom özvegynek 400—400 kor. haláleseti segélyt utalt ki. Ajánljuk mindennek figyelmebe e megszivlelendő példákat.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Küzdelmes napok.

A jelek azt mutatják, hogy a magyar szövetkezeti ügynek a közel jövőben erős küzdelmeket kell megvívnia ellenségeivel. A kereskedelmi államtitkárnak Sopronban a kereskedők kongresszusán tartott beszéde azt mutatja, hogy maga a kormány sem barátja annyira a szövetkezeteknek, mint ahogy ezt maga a nemzet talpraállítására megindított szövetkezeti mozgalom megkíváná. Az a hónapok óta tartó erős hajsza megteremte a maga gyümölcsét és ha azt, amit a kereskedők kívánnak, hogy t. i. a fogyasztási szövetkezeteket el kell törölni a föld színéről, el nem is érik, a szövetkezeteknek szűkebb korlátok közé szorítása alighanem bekövetkezik.

Kár pedig, örökre kár. A szövetkezeti mozgalom olyan volt az országnak, mint valami üdítő, termékenyítő eső s ha ezt korlátozzák, olyan, mint ha egy óriási esernyőt feszítenek ki, amely megakadályozza, hogy a szomszjas föld beigya az égi harmatot. Tanulságos ez a dolog nagyon. Nemcsak a szövetkezetekkel vagyunk így. Régi igazság az, hogy nálunk, ha valami üdvös dolgot kezdeményeznek, gombamódra megteremnek annak az ellenségei. Így van most is. Előrelátható volt, hogy azok, akiknek utjait a szövetkezetek keresztezik, boszankodni fognak. Csak most tűnik ki, mily népszerű fogalom nálunk az uzsora. Mert az nyilvánvaló, hogy a szövetkezetek az uzsora ellen küzdenek, aki tehát gáncsot vet nekik, az uzsora védőjének kell tartanunk.

Éppen ez adja meg a jövő küzdelmes napjaira az erőt nekünk. Az igazságnak feltétlenül győznie kell. Az elfogultaknak előbb-utóbb be kell látniuk, hogy ennek az amugy is tönk szélére jutott országnak életerőit sokáig már nem lehet mértéken túl fogyasztani, a tulfeszített hur könnyen megpattanhat, lehull a hályog az uzsora rabszolgáinak szeméről s kétszeres erővel fordul elnyomóik ellen.

A jövő küzdelmes napokban kettős munkájuk lesz azoknak, akik a szövetkezetek barátainak tartják magukat. Nem szabad esüggedni hagyniok a népet, szóval és tettel folyton bátorítani kell azt, fel kell tárnai előttük, mennyit használtak a szövetkezetek ott, ahol sikerült annak a magját elültetni. Hiszszük, hogy lassan bár, de annál bizonyosabban mindig sűrűbb lesz a szövetkezeteknek egész országot befoglaló hálózata s ha minden falunak meglesz ugy a fogyasztási, mint a hitelviszonyokat, de különösen az értékesítést szabályozó szövetkezeti szervezete, nem vesz azon erőt semmiféle ellenség.

A már létező szövetkezeteket nem féltjük. Azok, amelyek elég életképesek fejlődni — fejlődni is fognak, ha bármit is kezdenek ellenük — még a tisz-

tességtelen versenyt is kibírják, ha tagjaik szeretete és ragaszkodása nem lankad. A szövetkezetek barátainak s vezéreinek ott kell a jövőben leginkább dolgozniok, ahol a mag még nincs elvetve.

Az emberszeretet nevében kezdjük a munkát!
Marhaértékesítés szövetkezeti uton. Az alsóausztriai gazdák a bajor mezőgazdasági tanács által létesített müncheni, berlini s a Dániában és Franciaországban létező és nagy forgalomnak örvendő marhaértékesítési központok példájára, amelyek közül például a müncheni 1900-ban 385,515 márka, 1901-ben 414,314 márka értékű üzleteket közvetített, elhatározták, hogy a marhaértékesítés szövetkezeti uton való szervezésének kérdésével behatóan foglalkoznak. Az alsó-ausztriai tenyésztők elhatározták, hogy maguk eszközlik a marha vágását és értékesítést, sőt azt kívánják, hogy ott, ahol olyan létezik, a mezőgazdasági szövetkezet ölelje fel a marhaértékesítést is, ahol pedig ilyen nem létezik, külön marhaértékesítő szövetkezet állíttassék fel.

Az alsó-ausztriai szövetkezeti központ, amelynek kötelékébe lépni ezeknek a szövetkezeteknek is kötelességévé tétetnék, saját kebelében felállítana egy külön marhaértékesítő osztályt, szakértőket alkalmazna s a szövetkezetnek megküldené a hivatalos heti piaczi jelentést. Az értékesítés kiterjedne a hizott vágómarhára, ökörre, disznóra, borjura, valamint gazdasági állatokra, mint juhra és kecskére, sőt lóhúsértékesítésre is. Az eladó 60%-os előleget igényelhetne. A vidéki szövetkezet hatáskörébe tartozna a marha idejében való szállítása s az értékesítés után a központ által azonnal pontos elszámolás kíséretében átutalt összeg kifizetése, miután előzőleg levonta az előleget és kamatokat. Ha tervbe vennék a haszonállatok értékesítését is, kimondatott, hogy Bécsben azok elhelyezésére istállók létesítendők. Miután az alsó-ausztriai falusi szövetkezeti központ is ülésezett már e tárgyban, ugy látszik, hogy valószínűsággá lesz a marhatenyésztők szervezkedése is. Kívánatos lenne, hogy nálunk, ahol a fogyasztási szövetkezetek olyan rohamos fejlődésnek indultak, az értékesítő szövetkezetek is eredményt tudnának felmutatni a marhaértékesítés körül szövetkezeti alapon.

•Góbbéságok• kaczagató székely históriák és elbeszélések. Ezt az érdekes és mulatságos könyvet a „Független Ujság” előfizetői kedvezményes árban: 2 korona helyett, csak egy koronáért és 20 fillér postai díjért rendelhetik meg az irónál. Legzeleszerűbb az 1 kor. 20 fillért utalványon beküldeni Péterfy Tamás. IX. Budapest. Köztelek czimre.

Ösmeri ön a legujabb „KALMÁR”-ROSTÁT???

Bővebb felvilágosítást KALMÁR ZS. UTÓDA rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen. ingyen és bérmentve ad

• TÖRVÉNYKEZÉS •

A gödöllői hamis koronák. A gödöllői koresmában az idén júniusban nagyobb társaság huszonegyest játszott. Játék közben észrevették, hogy Polyák István gödöllői lakos hamis koronás pénzzel fizetett. Néhány nap mulva két fiu hamis ötkoronás pénzért bort akart vásárolni ugyanabban a koresmában. Vallatóra fogták a fiukat, akik elmondották, hogy a pénzt Polyák adta nekik, hogy hozzanak érte bort és azt mondta, hogy ha kérdik, ki adta a pénzt, mondják, hogy egy idegen urtól kapták. A esendőrség erre Polyákot letartóztatta és vele együtt szomszédját Nagy Lajost is, aki pénzhamisításért egy ízben már büntetve volt. A házkutatásnál mind a kettőnél önkupakokat, ólmot és gipszlenyomatokat találtak. A pénzverő hivatal véleménye szerint a hamisítványok elég sikerültek. A budapesti büntető-törvényszék mult héten foglalkozott ezzel az ügygyel. A törvényszék Polyák Jánost kilenc hóapi fogházra ítélte, ellenben Nagy Lajost fölmentettek és azonnal szabadlábra helyezték. A huszonegyező társaság tagjait öt-öt korona pénzbüntetésre ítélték. Egyikük fölebbezett az ítélet ellen, mert, a mint mondotta, ő csak — mutyizott.

A multság vége. A budapesti büntető-törvényszék mult héten tárgyalta Fikó Mihály erzsébetfalvi kőmiveslegény bűnpörét, aki azzal van vádolva, hogy Klanesics András munkást megölte. Június 7-én Fikó két ismerősével az Erzsébetfalva felé vivő ut mentén lévő Ördög-koresmában mulatott, ahol ugyanakkor Klanesics két asszonyjal ült egy asztalnál. Mulatozás közben Fikó megbántotta az egyik asszonyt, amiért Klanesics rendreutasította. Amikor hazafelé mentek, Fikó odalopódzott Klanesics mellé és minden szóváltás nélkül oly erővel szurta ezombjába, hogy a munkás elvérzett. A mai esküdtszék tárgyaláson Fikó azzal védekezett, hogy a tett elkövetésekor részeg volt. A tanuk csak arra nézve tudtak vallomást tenni, hogy mennyi bort fogyasztott el a társaság. Az esküdtek súlyos testisértés vétségében mondták Fikót bűnösnek, akit a törvényszék egy évi börtönre ítélt, amiből négy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vettek. Az ítélet jogerős.

Vallomás a halálos ágyon. Klotz Ádám hidegkúti földbirtokost Péter nevű öcsese váltóadósságért bepörölte, de a felperest keresetével elutasították, mert Klotz Ádám megesküdött, hogy a váltón levő aláírás nem az övé. Klotz Péter erre hamis eskü miatt emelt vádat bátyja ellen, akit két tanu vallomása alapján el is ítélték egy esztendei börtönre, amely büntetést a Kuria hat hónapra szállított le. Klotz Ádám, miután büntetéséből már két hónapot elszenvedett: pörújítással élt s a temesvári törvényszék most fölmentette. Klotz Péter egyik tanuja, Reinholtz ugyanis halálos ágyán kijelentette gyermekei előtt, hogy bánja esküjét és intette gyermekeit, hogy soha hamis esküt ne tegyenek.

• MI UJSÁG? •

Stefánia nővére apácza lesz. A nemrég elhunyt belga királyné legfiatalabb leányáról, Klementina hercegnőről jön a hír, hogy kolostorba vonul. A hercegnőt erre az elhatározásra apjának, Lipót királynak élete, de még inkább az utóbbi időben tanusított viselkedése indította. A hercegnőt nagyon elkedvetlenítette, hogy nem lehetett anyja haláloságyánál, hogy a király oly gyorsan elutazott s hogy Stefániát eltiltotta a koporsótól. A hercegnő most a vallásban keres vigasztalást s valószínűnek látszik, hogy apácza-kolostorba vonul.

Az ország czimere. Az ország czimerét ipartermékeken csak a miniszter engedelmével lehet és szabad használni. A belügyminiszter most nagyfontosságú elvi határozatot hozott ebben a kérdésben. Egy budapesti óratok-készítő arra kért engedelmet, hogy az óratokon alkalmazhassa az ország czimerét. A miniszter kimondotta, hogy ha czimert az iparcikken csak díszítésnek használják, ahhoz nem kell külön engedelem.

Megtámadott pénzügyőrök. Tárkány községben Vajna József, Tóth Gusztáv és Urányi István belenyési pénzügyőrök minap este az engedély nélküli szeszfőzők ellenőrzésére indultak. A falubeliek a pénzügyőröket botokkal támadták meg és megverték őket, mire a pénzügyőrök a támadók közül Oláh Jánost halálosan megszurták. A nagyváradi ügyész vizsgálat megejtése végett a helyszínére utazott.

Egy képviselő halálos szerencsétlensége. Schusterchich képviselő Laibachban a mult vasárnap tartotta ottan beszámoló-beszédét. Mikor a beszámólóról visszahajtatott, lovai megbokrosodtak és a kocsit feifordították. A képviselő olyan szerencsétlenül esett ki a kocsiból, hogy halálos sérülést szenvedett.

A székely vértanuk emléke. Minap volt annak 53-ik évfordulója, hogy Kolozsvárt két székely vértanut, Tamás András alezredest és Sándor Lászlót a bitófán kivégeztek. A kivégzés évforduló napján, vasárnap délután mintegy 2000-et meghaladó közönség jelent meg, a várostól 5 km-terre fekvő honvédelmi elött, hogy az ereklye-muzeum díszes, örökzöld koszoruját letegyék. Az egyetemi dalkör által előadott Himnusz után az emlék előtt szép emlékbeszédet tartott Turesányi Gyula ev. ref. lelkes. Azután Kabina Géza jogszigorló E Kovács Gyulának »Az aradi sáncok alatt« című költeményét szavalta el. A kivégzettek vonatkozó történeti adatokat olvasta azután fel Gönczy Péter; végül Debreczeni B. hazafias szavak kíséretében tette le az emlékre a koszorut.

A lopott aranyak. A balaton melléki kires Darnay-muzeumból 5 darab aranyat elloptak. A tolvaja nemzeti muzeum igazgatójához vitte az aranyakat elárusítás céljából. Az igazgató miután a lapok útján értesült a lopásról, táviratilag értesítette Darnay Kálmánt. A tettes egy jó családból származott ifju, aki nagy könnyelműségében követte el a lopást.

Holttest a kutban. Sakamazon a Véber-féle koresma kutjából egy férfi holttestét fogták ki. A

megejtett nyomozás szerint a holttestben Szendrei Ferencz debreczeni kőművesegédet ismerték fel, ki a jelzett időben ott mulatott a korezmában s részeg fővel beleesett a kutba.

Felmentett jegyző. Gödöllőn a főváros kedvelt nyaralóhelyén nagy zavarok voltak a mult esztendőben. A községi képviselők nagy része Szondy Lajos jegyzőt különféle vádakkal illette és a harezot nemcsak a képviselőtestületben folytatták, hanem feljelentést is tettek ellene és Szondyt lemondásra bírták negyedszázados munkásság után. Az állást azóta már be is töltötték s a fegyelmi bíróság Kapezy Vilmos főszolgabíró elnöklete alatt most hirdette ki ítéletét, mely szerint Szondyt vissza helyezték állásába.

Leégett fűrésztelep. Iglóról írják, hogy ott leégett Adler Ernő gőzfűrésztelepe. A kár meghaladja az 50.000 koronát. Csak a honvédek önfeláldozásának köszönhető, hogy a hatalmas faraktár is le nem égett.

A vonat kerekei alatt. Kalk állomásnál, Köln közelében minap borzalmas szerencsétlenség történt. Egy vasuti hivatalnok két kis gyermeke át akart menni a sineken, amikor a vonat előrobogott s elsodorta a szerencsétlen gyermekeket, Mire a vonat megállott, már a boldogtalan teremtesek meghaltak. A szerencsétlenség a két gyermek atyjának szemeláttára történt.

Nagy lopás a mozgópostán. Aradról írják, hogy nagy-butyini postán egy hó óta több pénztalvány összesen 12.000 korona értékben eltűnt. E miatt sok váltót megovatoltak és a pénzküldemények elmaraadásáért sok kellemetlenség támadt. A megejtet vizsgálat kiderítette, hogy az egyes tételek be lettek vezetve és a pénzek valószínűleg a mozgópostán tűntek el. A vizsgálatot megindították.

Agyonforrázott gyermek. Megrendítő szerencsétlenség történt minap délben a debreczeni dohánygyárban. Tamási Zsigmond dohánygyári kapus másfél éves fia a konyhában játszadozott. Játék közben meglökte a kályhán elhelyezett nagy katlan forró vizet. A katlan felborult és a forró víz ömlött és egész testét összeégette. Orvosi segítséget is hívtak, de az mit sem használt, mert a gyermek egy óra mulva kiszenvedett. A rendőrség megindította a vizsgálatot, nem terhel-e valakit felelőség a kis gyermek haláláért.

Gimnazium Gödöllőn. Gödöllőn, a község föllendítése érdekében nagy mozgalom támadt s küldöttséget menesztenek Wlassics miniszterhez, hogy a községben gimnaziumot állítson föl.

A székesfehérvári igazságügyi palota felavatása. A székesfehérvári új igazságügyi palotát kedden ünnepélyesen felavatták. Beszédeket mondtak Daróczy törvényszéki elnök, Ujházy királyi ügyész és Dietrich Szilárd, az ügyvédi kamara elnöke. A felavatás után diszedéb volt.

A kedvezményes vasuti jegyek. A magyar államvasutak igazgatósága a következő figyelmeztetést teszi közzé: Az 1903. évre kiadandó kedvezményes áru vasuti jegy váltására jogosító arczképes évi igazolványok kiállítása immár kezdetét veendi. Szükséges ennélfogva, hogy utazási kedvezményre jogosultak közül a tényleges szolgálatban állók, az új igazolványok kiállítását hivatali felsőbbségük útján, a nyugdíjasok pedig közvetlenül az alulírott igazgatóságtól (Andrássy-ut 73-75 szám) az eddigi eljárás szerint már most kérelmezzék. Minthogy pedig az 1903. évre egészen új igazolványok adatnak ki s így a jelenleg érvényben levő igazolványokba kapcsolt arczképek nem használhatók, szükséges, hogy minden egyes igényjogosult új arczképet terjesztszen be. Az arczkép előlapjának alsó szélére az illető tulajdonos teljes neve tisztán és olvashatóan rávezetendő. Kezelési illeték fejében ezontul is igazolványonkint egy korona fizetendő készpénzben a mi helyett bélyegjegyek nem fogadtatnak el. Ezen illetéket legcélszerűbb a rendeltetésnek pontos megjelölése mellett, postautalvánnyal a m. kir. államvasutak főpénztára címére (Budapest, Andrássy-ut 75. sz.) beküldeni.

A plevnai hős, a rettenthetlen *Ozmán basa*, mikor megsebesült elfogták és kardját átadta, azt mondotta orvosának: *»a napok elmulnak és nem minden nap egyforma!«* Csak ennyit mondott a hős és beteg ágyán elfordult. Szavai pedig örök igazságképpen állanak. Gazdasági munkások, cselédek! ne feledjétek el a plevnai hős szavait! álljatok be a segítő pénztárba, amíg erőtök van és munkaképesek vagytok, mert *»a napok elmulnak és nem minden nap egyforma!«* Minden községben eziránt a bíró utba igazítja a kérdezőket.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédszegély-pénztárt ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselékeit ezen segély-pénztárnál.

Lapunk mai számában közölt Fehér Miklós és Tsa gépgyár-részvénytársaság hirdetésére lapunk t. olvasóinak b. figyelmét felhívjuk.

A Pesti Hengermalom-Társaság mai hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Jencs Vilmos gyógyszerész mai számunkban megjelent hirdetésére olvasóink figyelmét bátorokunk felhívni.

JENCS-féle

Magyar Restitutios-Fluid

lovak és szarvasmarháknek.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitarotva, erőssé teszi; megátolja a lábak merev benulását, az intágulást s az ugynevezett pókosodást.

— **Ára 2 korona.** —

Postán 2-60 korona beküldése után bérmentve küldi:

JENCS VILMOS gyógyszerész-tartára
Budapest, II. ker., Széna-tér I. sz.
Főraktár:

Dr. Egger, Nádor'gyógyszerházában
Budapest, VI., Váci-körút 17.

A pozsonyi kiállítás rendezői.

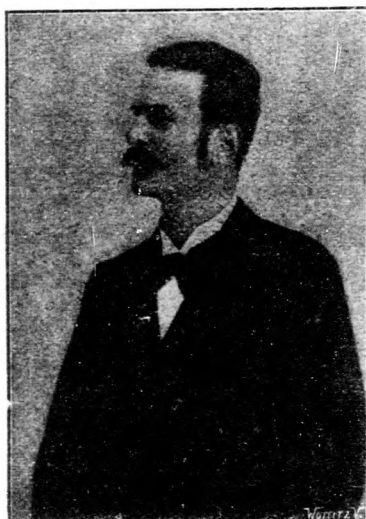
Dr. RODICZKY JENŐ
a juhkiállítás elnöke.

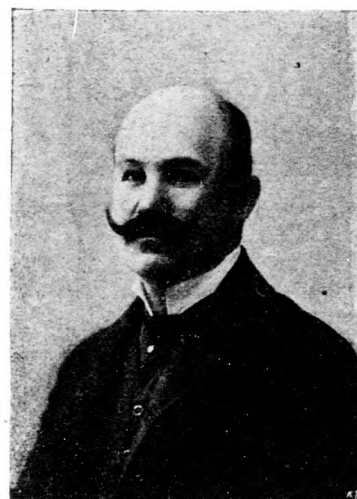
Gróf TELEKI JÓZSEFNÉ
a baromfiállítás elnöke.

PIRKNER JÁNOS
a szarvasmarha-kiállítás elnöke.

ENGELBRECHT KÁROLY
a szőlőszeti kiállítás elnöke.

KOVÁCS IMRE
a gyapju kiállítás csoportbiztosa.
M. kir. fővegyész.

ÁGH ENDRE
kiállítási csoportrendező.
a »Baromfitenyésztők Országos
Egyesületének« titkára.

GAZDASÁGI DOLGOK

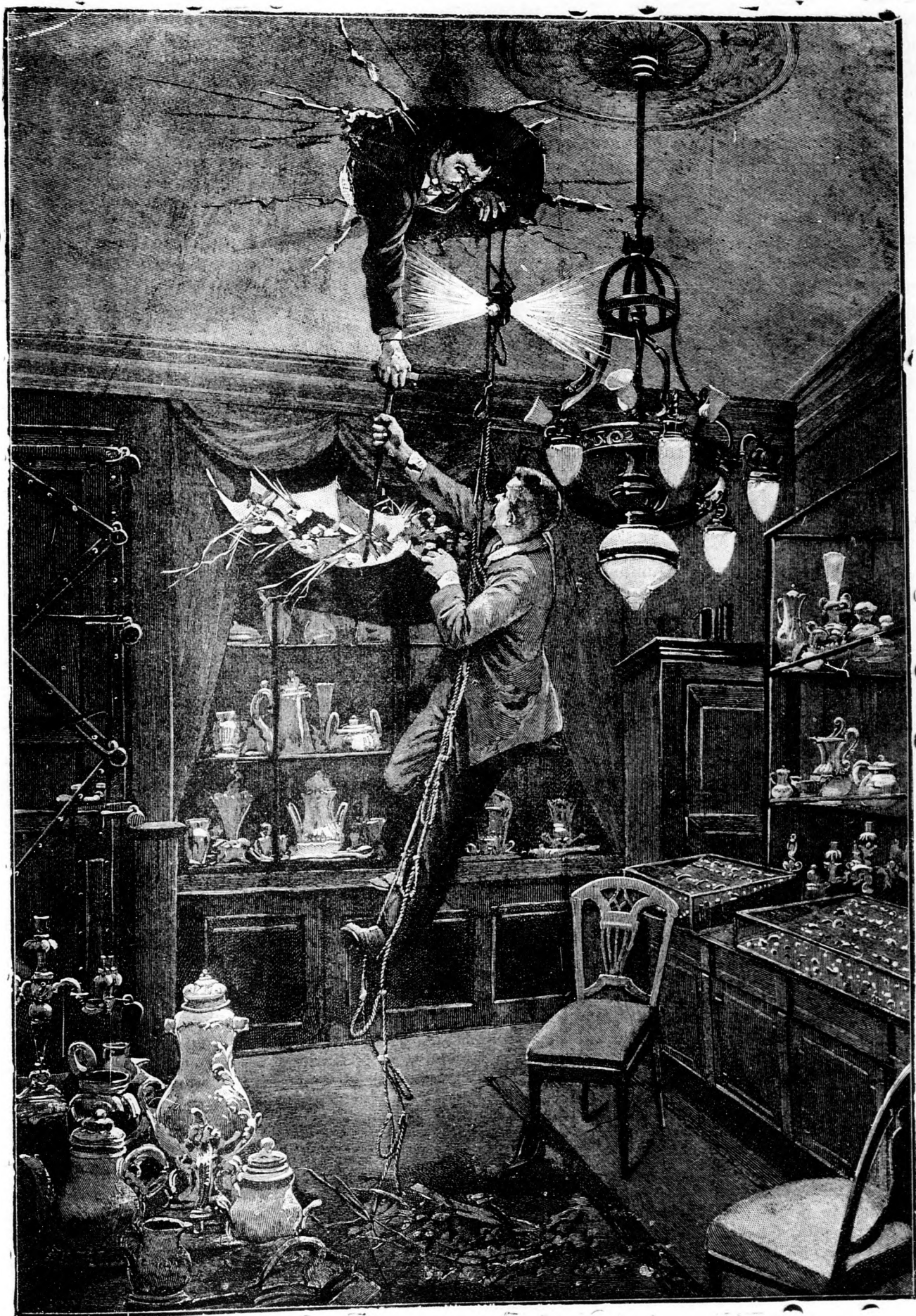
A fejőstehenek etetése.

A tehének a takarmány iránti igényei két körülménytől függnek, u. m. tejelőképességétől s attól, hogy lett a tehén fölnevelve. Minél több tejet ad a tehén, annál több tápanyagot, kell vele etetni a fölnevelési mód pedig azért veendő tekintetbe, mert a kizárólag csak szálás takarmánnyal fölnevelt tehén később is főleg csak azt értékesíti jól s nem hálálja meg kellően a sok erőtakarmányt. E szerint tehát a simmenthali tehenet másképp kell etetni, mint a borzderest vagy magyart s az uradalmit másképp, mint a paraszttehenet.

Miután az egy istállóban levő tehének sem tejelnek egyenlően, de ugyanazon tehén is borjazástól elapadásig folyton hanyatlik, annál fogva nem mondhatjuk gazdaságosnak, ha tejelőképességük szerint egymásmellé kötve egyedekre osztjuk őket s ha egyeseknek ugyanazt a terimés takarmányt (szénát, szalmát, répát) adjuk, de tápdus takarmányt csak a bőven tejelőkkel etetünk nagyobb mennyiségben.

Hogy a tehének éppen elegendő, vagy nagyon sok vagy kevés tápanyagot kapnak-e, azt kinézésükről ismerjük meg. A megfelelően tartott tehének mérsékelt husban kell lenni, míg a pazonon tartott tehén el van hívva, a rosszul tartott pedig sovány. Mind a kettő hibás.

A tehének téli takarmánya okvetlenül tartalmazzon vizenyős anyagokat, mert ha valami, úgy azok legszembetűnőbben hatnak a tej mennyiségére. Ilye-

Betörés az ékszerboltba.

öke.

öke.

igos

n te-
ástól
ond-
erint
egye-
szal-
a bő-

gyon
ésük-
ennek
artott
vány.

lmaz-
azok
Ilye-

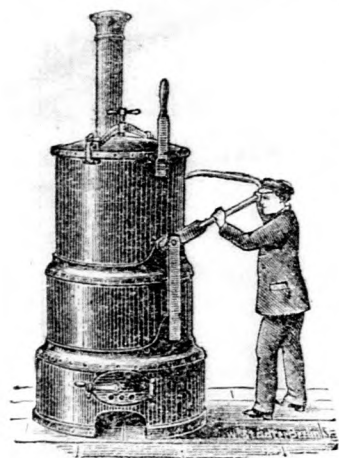
nek a répa, burgonya, csicsóka, besaványított csalamádé, répaszelet, sörtörköly, szeszmoslák stb. Második helyen említjük a szénát és szalmát s végre utolsó helyen az erőtakarmányt, de ilyent főleg csak jól fölnevelt s bőven tejelő tehenekkel etetünk nagyobb mennyiségben. Az erőtakarmányok között legfontosabbak az olajgyári hulladékok, malátaesira, korpa, szeszmoslák stb.

Nyáron még a jó fejőstehen is többnyire beéri a legelővel vagy zöldtakarmánnyal; csak a csalamádé etetése alkalmával ezélszerű erőtakarmányt is adni, mert a csalamádében nincs elegendő fehérje.

Sőt főleg csak télen igényelnek a tehenek s mennyisége 10—70, átlag 40 gr. lehet naponta.

A takarmányok gőzöléséről.

A téli takarmányozásnál nagy szerepük van a gőzölt, vagy füllesztett takarmányoknak minden házi állatnál, de különösen azok hizlalásánál. A gyök és gumósnövények a gőzölés által jobban felvehetőkké, emészhetőbbé lesznek, jobban el lehet őket készíteni szecsával, korpával, erőtakarmánnyal felkeverni. Fontos továbbá különösen a kissé romlott takarmányoknak füllesztése is, mert ez által azok veszítenek káros az egészségre is kihatással lévő ártalmas voltukból. A takarmányok füllesztésére ma már ezélszerű s e mellett

Takarmánygőzölő.

elég olcsón beszerezhető gépek szolgálnak, olyanok, mint a művet ábránkon is bemutatunk. Ezen füllesztők szerkezete egészen egyszerű. Állanak egy vaskazánból amely a kemenczén, (tüzelő helyen) van akként elhelyezve, hogy egy kiemelő és fordító segélyével a tüzelő helyről könnyen levehető és a takarmány belőle kifordítható. A kazán aljában bizonyos magasságban víz lesz töltve, erre pedig egy rost helyeztetik, a melynek nyílásain a vízből képződő gőz megy a takarmány közé s ezen meleg gőz által füllesztetik az meg.

A répa elvermeléséről.

A répát a prizmábarakás alkalmával jól meg kell válogatni az ütődött, megsértett és romlani kezdő fejektől, mert ezek ott mihamar megrohadnának, amely aztán az egészséges, épp répara is átterjedne. Ha az idő kedvező, úgy legszélszerűbb, ha 1—2 hétig takaratlanul hagyjuk, hogy felesleges nedvét elpárologtassa. Ha azonban ezt az időjárás nem engedné, úgy már a prizmábarakás alkalmával, egy vékony, 1—2 ujjnyi földréteggel takarjuk be mindkét oldalon a prizmának körülbelül $\frac{2}{3}$ -részéig, erre azután 2—3 ujjnyi vastagságban szalmát bori-

tunk, amelyet végül egy ásonyomnyi földdel takarunk be.

A felül nyitva hagyott részt szalmával takarjuk be, amely nem gátolja meg azt, hogy a répa felesleges nedvességét el ne párologtassa, míg ellenben megvédi az esetleges beázástól. Így hagyjuk aztán egészen a hideg idő beálltáig, amikor a nyitvahagyott részt is a fentebbi módon takarjuk be, tudniillik előbb 1—2 ujjnyi földréteggel, azután 2—3 ujjnyi szalmával is és végül egy ásonyomnyi földdel.

Ezen vermelési módnak az az előnye, hogy míg egyrészt, ha a közben lévő szalma rothadni is kezd, az közvetlenül nem érintkező, a répával, a rothadást arra nem terjeszti át, másrészt pedig rossz hővezető lévén, a répát még nagy hideg alkalmával megóvjá a megfagyástól.

Még egy, a rothadást nagy mértékben befolyásoló körülményről óhajtok említést tenni. Ez az a takarmányrépa fajta-félesége.

A jelenleg hazánkban nagy mértékben felkapott és szeltében a legjobbnak híresztelt obendorfi répa az, amely laza sejttállományánál és így nagy víztartalmánál fogva a legkönnyebben rothad meg. Többek tapasztalása szerint, míg az obendorfi répának elvermelve 25%, sőt néha fele is megrothad, addig az Olajbogyó vagy Mammuth-répának alig 4—5%.

Ebből tehát világosan látható, hogy — ahol csak azt a viszonyok megengedik — sokkal ezélszerűbb az utóbb említettek termesztése, mert habár termesztési költségük kissé nagyobb is, kétszeresen visszatérül az az által, hogy a rothadásnak sokkal inkább ellenállanak.

Csemegeszőlő eltevése télire.

A csemegeszőlő eltartása oly ezélszerű, hogy azt néhány hónap múlva hozzuk piacra, igen hálás feladat, mert ugyanaz a szőlő, amely október elején kilogrammonként 40—50 fillérért nehezen talál vevőre, karácsonykor 2, farsang utolján 3, 4, 5 koronáért is könnyen elhelyezhető. Persze érteni kell az elvetés módját. A mi csemegeszőlőfajtáink legtöbbje hosszabb időre el nem tehető, a homoki vagy lapon, valamint az alacsony nevelt tőkék fürtjei ritkán állanak úgy el, mint a lejtőn és lugason nevelt tőkék gerezdjei. A harmatosan vagy eső után szedett fürtök jobban romlanak, a tömött gerezdek rosszabbul állanak el, mint a laza fürtök, de még ugyanegy helyen és fajtáknál is az egyik év rosszabb eredményel fog végződni mint a másik vagy harmadik. Természetes, hogy csakis egész hibátlan, kellően kiollózott és nem túlerett fürtök alkalmasak eltevésre, vékonyhaju fajtákat pedig egyáltalán ebből a kezeleléstől ki kell zárni. Maga az eltevés egyszerű dolog. Kell hozzá egy hűvös, de fagymentes, sötét kamra, melynek a fal felső részében ventilációja van és kellenek léczek, amelyekre a fürtöket raffia vagy spárga segélyével felakasztjuk. Minden héten egyszer az összes fürtöket végig kell vizsgálni és a hibás szemeket azonnal lecsipkedni. Azonkívül tanácsos a helyiséget koronkint kénnel kifüstolni. A fürtöket vízzel telt befőttes üvegbe helyett hajtásrészekkel együtt eltenni, szintén gyakori eljárás, mely azonban nem ad azért jobb eredményt. Végre kis hordókban is szokták a szőlőt szorosan bepakkolni és a hordókat fűrészpor közé ládába eltenni, esakhogy ezt csak vastag bőrű fürtökkel lehet megtenni.

• MULATTATÓ •

Radák Pál.

Irta: Móra István.

I.

MÓRA ISTVÁN

Mikor az első leányát férjhez adta Radák Pál, kész megtakarított pénzből tudott vele öt százast adni. Avval a szent hittel adta, hogy mire a másik lánya, Boris is eladó-sorba kerül, majd csak ad az Isten akkorra annyit, hogy azt se ereszsze el üres kézzel.

Hanem az időben éppen egymást érte a sok, rosszabbnál-rosszabb esztendő. Most a gabona maradt ritkának, gazosnak, kevésnek, mégis olesónak, — majd a kukoriczát fogta meg a kánikula, a szőlőt rontotta meg a mézsharmat, végül a disznókba esett bele a veszedelem, de úgy, hogy még csak egy magnak való emsét se hagyott. Elein az adóval maradt föl Radák Pál, az egyik tehenétől vált meg, utóbb takaréki adósságot jegyzett be a kalendáriumba.

A Boriska lány pedig odaért immár eladó-sorba s keveset engedett neki nagyságban az utána következő Modol is. Veronka, Örzi: azok is az utoljárt járták az iskolának, pedig onnét ha a lány kikopik: egy-kettőre nagy lány lesz belőle.

Mikor, őszre kelvén, Borist a Nánai-gyerek megkérte, szinte avvaló volt Radák Pál, hogy nem adja. Nem adja, még az Isten a bajból ki nem segíti. Hanem míg egyfelül erre a kijelentésre a lánynak a szava elállt, könnye megeredt, másrészt az asszony az odaadás mellett szavalt.

— Lássá kend, egyszer ad ilyen szerencsét a Jézus, sose fogjuk meg többet, ha most elszalasztjuk.

— Az csak olyan beszéd, fiam. Az az igazi, hogy várt leány várat nyer.

— Ugy ám, ha most is az a világ volna, aki régente. De tudván tudja kend, hogy a lány milyen veszendő most.

— Ha szereti az a legény, várhat is vele egy esztendőt.

— Várhatna ám, ha anyátlan nem volna. De mikor apjostul úgy süttet, úgy főzet, más házán mosat...

Az alkudozásnak az lett a vége, hogy ötszáz forinttal megint több adóssága lett Radák Pálnak.

Oh, az az adósság! Mikor az egy ágyban hál, egy tálból eszik veled és nem te vagy a gazda többé, hanem ő.

Jöhettek azután, jöttek is jobbaeska esztendők, — hiába, az az adósság szedte le minden haszonnak a fölét. Pedig imhol az apraja lány is fölkapott már mind, mind. S az Isten tudja, miért, mi okon, — tán hogy a néneiktől is olyan helyre-asszonyok lettek? — elég az hozzá, hogy hasztalan imádkozik

Radák Pál minden farsang kezdetén, hogy csak már békében hagynák, csak még egy esztendőig, kettőig: azt nyeri vele, hogy egyszerre kéri meg Modolt is, Veronkát is.

Azokkal nem adhatott már többet három-háromszáz forintnál, azt is fejesóválva adta a bank, sietvést hozzátábláztatván a többihez.

— Már most, — vallotta az időnap előtt őszbeesavarodott ember a feleségének s a még otthonmaradt Örzi lányának, — ott állunk, cselédjeim, hogy bérbe lakjuk ezt a házat, árendában birjuk a földünket, pénzen vesszük meg a szőlőnk termését.

— Oh, édes apjuk, hiszen jó az Isten, meg-

segít.

— Megsegítene, de nem tudom, bir-e...

— A legkisebb, kényeskes lány rányelvelt az apjára:

— En nem tudom, hogy tud kend olyan lenni, hogy mindég meg van ijedve! Ott van a négy menyecske-lánya kendnek, engem se felejtenek tán itthon, — majd eltartjuk mink kendteket urimódon, ha annyira kerülnénk.

Radák fölsóhajtott:

— Azt nem szeretném én aztán megérni...

Avval kiment az istállóba, almozni a két öreges ló alá. Cselédet sem tartott akkor már. Ehen nyeritettek rá a párák. Radák kikerült az istálló mögé, behozott két éretlen tököt, azt hajította abrakul a jászolba... A zabot eladta még aratás előtt... Muszáj volt.

II.

— Tudja-e kend, édes apám, hogy másfél esztendeje biztat?

— Tudom, gyeregem.

— Tudja-e kend, hogy Ádám Sándor nem vár tovább? Megmondta az este édes szülémnek is.

Az elmerült ember lehorgasztotta fejét:

— Nincs hova lenni lelkemnek... Nincs egy garasom se.

A fölívágottnyelvű lány durván felelt vissza:

— A négy nénemet ki tudta kend házasítani, ha pokolbul teremtette is a rávalót... Csak én vagyok kendnek mostoha gyereke...

— De mikor, édes gyeregem, mindenünk tele van teherrel...

— Nincs! A szőlő tiszta. Szidja kend is, hogy sose terem, csak a sok munkát emészti föl.

Radák fölkel, megrázta az öklét:

— Ne bánts! A szőlőt ne bánts, az az anyádé, az ő nevin van!...

Az asszony a pitarbul hallgatta a disputát. Hogy róla esett a szó, benyitott sebtén, tüzzel:

— Hát el kell adni azt a szőlőt. En mondom. En bocsájtom áruba, semmint a gyeregem itthon vénüljön meg. Abból nem parancsol más, csak én...

Radák a tenyerébe temetkezett:

— A tied... Add el... Odszámítottam, hogy majd ha a házat, földet kihuzzák alólunk: odahuzodunk, a szőlőbe... Add el, anyó, add el.

A leány közbevágott:

— Ne adják kendtek el. Ne, a világért se!... Bemék a városra, elszegődök, szolgálónak állok, megkeresem a papnak valót, a nyoszolya, a karszék, asztal sublat árát. Kiházasítom magam magamat... Ha már előbb nem szülehettem, mint a néneim... A békétűrő ember lenyelte keservét, megadta magát:

— Jól van... Iratkozottatok be... Amit az előttedvaló nénéid kaptak, megkapod te is... Ha én kapával állok is ki a piacra, hogy fogadjon föl valaki napszámba!

Hogy kiment, a lány elmordult elégtelenen:

— Tudtam, hogy csak egy kicsit keményen köll fogni, mindjárt hamarabb kidüllözünk...

Az együgyű asszony még bizonyította hallgaton:

— Hát... Mindég ilyen volt a ti apátok, kötözködött, de aztán engedett.

III.

Az asszonyra háritotta az utolsó pénzfölvételt, a szőlő leterhelését.

— Járj el benne magad. Én nem teszek egy tappot se, ne vethessen rám a menyországban se az apád-anyád lelke, hogy az én akaratommal törlik majd ki a telekkönyvből a Pápai nevet...

Az asszony öltözködni kezdett, hogy maga megyen hát a nyilványtartóhoz irásért, a bankba jelentkezés végett s közben ráfordult a hallgatag töprenkedő urára:

— A magáét féltette volna kend így, a maga földjít, a maga házát.

Radák elkapta az öltözködő asszony kezesklóját.

— Ne félj, tudod, hogy én meg nem ütlek. Hanem ugy-e van Istened hozzá, hogy még engem okoz? Nem tenmagad uszítottál bele legelőbb is a bajba?

Az asszony megriszálta magát, hogy eligazodjanak a selyemszoknyája ránczai, aztán letorkolta az urát:

— Hát a balpártosságba ki uszította bele kendet? Az volt a hiba, hogy más ember az urak körül megszedte magát, kend meg Kossuthkodott ingyen, potomba...

Radák Pál fölvágta ősz fejét kevélyen:

— Asszony! Ha a szentségemet mered bántani még egyszer, arra a Szent-Tamásnál elveszett édes apámra fogadom, hogy engem életben azontul nem látsz...

A menyasszony-lány penderedett be a szobába:

— No, mit osztognak kendtek már annyit? Jön kend, édes szülém, vagy kifogjam a lovakat?

Az urától most legelőször megszeppent asszony akadozva hebegte:

— Mék, fiam, mék, nene, hát... Isten áldja meg, édes apó, kendet...

Bánta már, amit az előbb mondott, de hiubb volt, semhogy a lányának egyuttal azt birja mondani:

— Nem mék sehova, te meg lánykodol, mig olyan kérőd nem akad, aki ninesetlenül is elvesz...

IV.

Mikor a licitációt mindenre kitérték, a házra, a földre, a szőlőre, napokon által nem lehetett be tudni Radákot az ősi hajlékba. Kint bolyongott a telken, kint őgyelgett a kertben. Az árpa éppen a fejét hányta. Radák le-lebajkult a zsenge, kövér vetésbe, simogatta a kalászokat, mint ahogy bucsuzó gyereket czirógatja a szüle. Bucsujáró hernyók rajjai húzódtak meg a kerti szilvafák hónaljai alatt hüvös, harmatos reggelen, lecsutakolta őket, eltiporta, holott az a termés, mely a gallyakat sűrűsen borítja, mint az olvasószem, nem neki fog már beérni. Tán nem

is a termésért teszi, amit tesz, hanem a fáért, kit kéveszám hozott valaha a szabadkai városkertből, maga nyesett, maga ültetett, maga dajkált. Lesz-e ezeknek a fáknak olyan gazdájuk más, mint ő volt? Sose törődött annakelőtte az istálló padlásán lakó, körül a tetőket ellepő galamkokkal. Most olyan szépen szölongatja, hívogatja őket:

— Buczikám! Tubukám! Tubuczikám!...

S azok föl-fölrebbenek az ösmerős ember szokatlan szavára, de le nem szállna egy is, mig a gazda el nem mén, sóhajtván morzsolván a földre megszikkadt kenyere maradékát.

Ejjellente az istállóban alszik a szénatartóban, egy kis vett herén. Volna magának is herése de azt nem vágja, nem bántja. Se aki eldoboltatja a telkét, se aki megveszi, ne mondhasa, hogy megkárosította. A lovak szálalják az idegen takarmányt, mintha érzének silányabb mivoltát, S hátra-hátra-horkantanak az alvatlan fekvő gazdára.

Radák befelé fordul a falnak:

— Pénzen vett kenyeret eszek egy hét mulva én is... Csakhogy nekem oszt nem lesz válogatni-való módóm benne. (Vége következik.)

Képeinkhez.

Betörés az ékszerboltba. A rablóbandák vezetői mindig újabb és újabb betörési fogásokat találnak fel. Képünkön is egy új rablási mód van bemutatva. A két tolvaj szobát bérelt az ékszerbolt felett, de csak azért, hogy rabolhassanak. Aztán egy éjszaka hozzáláttak a munkához. Gyorsan, a legjobb szerszámokkal feltörték a szoba padlását. A lyukon át kötéllhágoson lemászott az egyik, mig a társa az esőernyővel huzta fel az aranyeműt, a drágaságot. Reggelre eltűntek a szobalakók, de elvitték a rabolt ékszereket. Bizony üthették a nyomát a rendőrök.

A pozsonyi kiállítás rendezői. A pozsonyi kiállítás derék rendezőségéből újabb csoport került bemutatásra jelen számunkban. Nagy volt és szép volt a kiállítás, de ime a rendezőség is szépszámu gárdát teszen ki. Ott látjuk közöttük az ország több előkelőségét is az egyszerűbb, fáradhatlan rendezők között vegyesen. Ez az igazi kép, mert egy nagyobb alkotáshoz, milyen a pozsonyi kiállítás volt, valóban vállvetve kell összecsoportosulni a lelkes rendezőknek. A bemutatást persze folytatni fogjuk.

Apróságok.

Zsidó átok. Két zsidó üzletet akart kötni egymással és mind a kettő annyira tökéletes fokban birta a náluk szokásos szellemet, hogy egymást semmiképp sem tudták becsapni. erre az egyik a következő átok sulát kívánta a másikra: »Legyen neked hét országod, a hét országban hét megyéd, a hét megyében hét városod, minden városban hét házad, minden házban hét szobád, minden szobádban hét ágyad, aztán minden ágyadban hetvenhétszer törjön ki a frász.«

Ugy is hisznek neki. Most majd be fogom nektek bizonyítani, hogy ugy van, mondja a tanár tanítványainak, miközben egy mértani ábrát rajzol a táblára.

— »Fölösleges« elkiáltja magás egy, az utolsó padban ülő gyerköz, »ugy is elhisszük.«

Pótlórejtvény.

— aza.	— ertész.
— lom.	— ina.
— evél.	— rany.
— rszág.	— ista.
— alány.	— ános.
— lma.	— pa.

A hiányzó jelek helyet egy-egy betűt kell tenni, hogy ezek a kezdőbetűk felülről lefelé olvasva egy közelebbi emlék-ünnep nevét adják.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni.

Megfejtési határidő 1902. november hó 2.

A „Független Ujság” 42. számában közölt talány megfejtése

8	kos	=	40	—
7	anya	=	17	50
85	bárány	=	42	50
100	darab	=	100	korona.

Helyeses fejtették meg: Kalmár Emma, Bözödi Rózika, Kiss Berta, Egrestői Erzsike, Fodor Samuel, László Endre, Lebár Mátyás, Kocsik József, Bogár Bálint, Gázsó Mihály, ifj. Szathmáry Sándor, Noszticzius Gyula, Kopusánczy János, Pánesz Péter, Bodnár Imre, Slárku István, Bank József, ifj. Buró Samu, Keresztyn Gábor, Bogó János, Merz Károly, »Jászódsai kaszinó«, (Névtelen. Hons. K. megye.)

A sorshuzásnál Bogár Bálint, (Z. Szt. Balázs.) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalamdíj gyanánt Péterfy Ágost »Kis-Székelypusztulása« című regénykötetét küldöttük meg.

LEVELES SZEKRÉNY

Bedő Vilmos urnak. Dicséretes dolog az, hogy fáradtságos időt nem kímélve egész — mondhatni — életét két oly fontos mezőgazdasági ágnak akarja szentelni, mint a milyen a méhészkedés és baromfitenyésztés. Jövedelmező és megélhetést biztosító mind a kettő, ha okosan, kellő szaktudással és csakugyan fáradságot nem kímélve fog hozzá. A mi hogy milyen legyen ez a tudás itt röviden elmondani sem lehet. Tanulni és főleg tudni kell egy a méhhez, mint a baromfival bánni, ha tud ugy csak rajta, megélnék belőle különösen, ha piac is van a környéken. Méhészkedni egy kis kert oldalában is lehet, az a fő csak, hogy a méheknek kellő legelőjük legyen, baromfit tartani pedig, ha folyó víz van a közelben ugy ludat, ha nincs inkább tyukot 1 □ méter udvaron (kifutón) kiszagdának kettőt. Most már számítsa ki a területet ahhoz mérten a mennyit tartani akar. Bő felvilágosítást ez ügyben különben szívesen adnak a „Baromfitenyésztők Országos Egyesületé”-nél, Budapest, IX. Üllői-ut 25., ha levélben oda fordul. — **Fodor Pál** urnak. Hagyma termesztéséhez legjobban megfelel a jó érett istálló-trágya, vagy emberi ürülék. Azonban, ha műtrágyát akar használni erre a szuperfoszfátot lehetne ajánlani, a melynek elszórása a vele való trágyázás mikéntjéről és az árákról bő felvilágosítással fog szolgálni a Hungária műtrágya részv. társaság Budapest, V. Fürdő-utca 8. — **Kiss László** urnak. Birósági végrehajtóvá való kinevezés az igazságügyminisztert illeti meg. Minősítési kellek: magyar állampolgárság, betöltött 24. év, feddhetlen jellem s valamelyik kir. törvényszék előtt tett végrehajtói vizsga, mely szóbeli és írásbeli s melynek sikeres letétele esetén a képzett képesítő-bizonyítványt nyer. A bírói végrehajtó az államkincstártól fizetést nem huz, jövedelmét a törvény a rendeletek által megállapított díjak

teszik, melyeket a felek tartoznak fizetni. — **Kőrösi Mihály** urnak. Jegy nélkül a képviselőház üléseihez senkit nem bocsájtanak a karzatra. A jegyet mindenkor az ülés napján adja ki a háznagy hivatal egyik jegyzője, akinek szobájába az új országháznak Alkormány-utczára néző részen, az igazságügyi palota felé eső kis ajtón át juthat. Ez irányban különben ezen ajtónál álló rendőr is felvilágosítást ad. A képviselőház belső részei minden vasárnapon megtekinthetők. — **Kállai Juliannának**. Hogy levelére nem válaszoltunk, annak az az oka, hogy a kérdéses levél alatt nem volt a név, csak két betű. Pedig ezernél többször megizentük mi azt, hogy névtelen levélre nem válaszolunk. De nem válaszol arra egyetlen lap szerkesztősege sem. A levelet véletlenül megtartottuk és így az első kérdésre válaszunk: hogy az a naptárév nem számít. Másik kérdésre: a temetkezés az olyan községben, ahol mincs külön felekezetenélküli temető kijelölve, csak is azon esetben lehetséges, hogy egyik vagy másik felekezeti temetőbe vigyék, ha azt a felekezet előjárói megengedik. Erre azonban nem kötelezhetők. Ellenben a község előjárósága tartozik temetési helyről gondoskodni a felekezetenélküli halott számára. — **Gombai szövetkezet**. Forduljanak az „Országos Központi Hitelszövetkezet”-hez, Budapest, VIII. Baross-utca), mely éppen e czélből létesült.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA, országgyűlési képviselő,
a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaczi árák.

Budapest, 1902. október 25. én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 14⁰⁰—15²⁰ K. *Rozs* 11⁹⁰ K-tól 12⁵⁰ K-ig. *Árpa* 11⁴⁰ K-tól 11⁸⁰ K-ig, jobb minőségű 11²⁰ K-tól 15⁶⁰ K-ig. *Zab* 12²⁰ K. *Tengeri* 11⁴⁰ K. **Liszt** ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	25 ⁸⁰	24 ⁸⁰	23 ⁸⁰	23 ⁰⁰	22 ⁴⁰	21 ⁶⁰	22 ⁴⁰	17 ⁸⁰	11 ⁸⁰

Buzakorpa finom 8⁵⁰ K, durva 8⁷⁰ K.

Egyéb magvak: *mák* 25—28 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 16—40 K, aprószemű 24—32 K, *tarka* 20—20⁰⁰ K, *lencse* 28—43 K, *orsó* héjas 28—32 K, *lőhere* 46—56 K, *lucerna* 64—66 K. **daltaczim** 26⁰⁰—28⁵⁰ K.

Takarmányvásár. Réti széna 540—760 fillér, muhar 680—780 fillér, zsupszalma 340—390 fillér, alomszalma 260—290 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 35—40 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 112—113 fillér, 260—280 kg.-mos 111—112 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 104—105 fillér, szerb 111—118 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: **Hizott magyar ökör** jobb minőségű 66—73—, középminőségű 52—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 48—50—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—60⁰⁰, magyar tehén középminőségű 44—68⁰⁰, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 44—, 58⁰⁰, szerbiai ökör jobb minőségű 50—65—, kivitel —, középminőségű 34—38—, szerbiai bika 46—67—, szerbiai bivaly 30—50—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban élő borju 80—108 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2⁴⁰—2⁸⁰ K, csirke 1¹⁰—1⁷⁰ K, kappan hizott 3⁰⁰ K.—7²⁰ K. **Rucza** 2⁶⁰—3⁰⁰ K. **Lud** sovány 4—8 K. **Pulyka** sovány 4⁴⁰—4⁶⁰ K.

Tojás alföldi 72—74 K, erdélyi 56—58 K, ládánként. **Tea.** tojás 100 drb 4⁴⁰—4⁸⁰ K.

Tejtermékek. Teavaj 2⁴⁰—3⁰⁰, tejföl 64—76 fillér literenként, főzővaj 56—80 K, tehénturó 16—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0⁰⁰—0⁰⁰ 1 q 16⁰⁰—17⁰⁰ Petrezselyem 100 kötés 00—0⁰⁰, 1 q 14—18—, zeller 100 drb 1⁰⁰—1⁶⁰, karalábé 1⁴⁰—2⁰⁰, vöröshagyma 100 kötés 00—40 drb 6⁰⁰ q 6⁰⁰—20⁶⁰, foghagyma 30—32—, vörösrépa 100 drb. 1⁶⁰—2⁰⁰, fehérrépa, fejeskáposzta 30 00—32⁰⁰—, kelkáposzta 100 drb 4⁰⁰—8⁰⁰, vöröskáposzta 00—00—, fejesaláta 6⁰⁰—1⁶⁰, kötött saláta 0⁰⁰—0⁰⁰, burgonya rózsa 1 q 10⁴⁰—11⁶⁰, sárga 10⁴⁰—16⁸⁰.

A ki birtokára
jelzálog-kölesönt
 akar felvenni, forduljon bizalommal
 a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez
 Budapest, V. ker., Geza-utca 2. szám. (Saját háza).
 Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölesönöket, főczétja
 azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért
 kölesönöket már 3000 koronától kezdve ad.
 A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó köleső-
 nével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölesönből
 fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölesönkörülí teendőit ellát.
 Kölesönök a földbirtok fele értékéig 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 31 vagy 50
 évi törlesztésre engedélyeztetnek.
 Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölesönt fel nem mondhatja,
 az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor
 minden díj nélkül visszafizetheti.
 Az intézet jelenleg 5%-os és 4 $\frac{1}{2}$ %-os záloglevél kölesönöket ad s
 5%-os kölesönök minden levonás nélkül
készpénzben
 fizetnek ki.
 A kinek kölesőre van szüksége, forduljon bizalom-
 mal az intézethez, mely egyszerű levele bárkinek szí-
 vesen ad felvilágosítást.

MAGYARHON I. LŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAZÉTE.
 Alapított 1847.

Brausweller János
 Szeged.
 Csak a kir. kincstárnak
 és a magyar kir. kincstárnak
 az órákat és más órákat
 a remontozás munkáinak
 stb. stb.
 ÓRAK, EKSZEREK 10 évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérletre, javítások nettóan eszközletnek

Pesti Hengermalom-Társaság
 Alapított 1839. Budapesten. Alapított 1839.
 Magyarország **legelső** mőmalma.
 Minden kiállításon, a melyen részt vett, a
 legmagasabb kitüntetésekert nyerte el.
 A Pesti hengermalmi liszt a legszebb és leg-
 jobb magyar liszt, mindig egyenlő kitünő
 minőségben.
 Figyelmeztetés: A Pesti hengermalmi liszt-
 hez elegendő mennyiségű, de nem
 nagyon meleg vizet kell keverni,
 (többet mint más lisztnek), a tészta
 igen jó erősen kigyurandó és hosz-
 szabb ideig pihentetendő, s csak ha
 tökéletesen megkelt, kell azt jól át-
 fűtött, de nem tulforró kemenczébe
 rakni. A több munkát és tüzelést
 bőven téríti meg a több, szebb és
 jobb sütemény.
 A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalom gyárt-
 mányai lisztelárusítóknál egyáltalában nem vagy megbiz-
 hatóan nem kaphatók, az dara-, liszt és korpaszükségletének
 beszerzése végett egyenesen a malomhoz forduljon.

BÄCHER RUDOLF
 kizárólagos ekegyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68.
 Egy és többvasu aczélekéi, és talajművelő esz-
 közei elismert elsőrangú gyártmányok.

MELICHÁR FERENCZ
 kizárólagos vetőgépgyára
Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.
 A világhírű
 „Unicum Drill“ sorbavető gépek
 úgy sik mint hegyes talajon egyaránt kitünően dolgoznak.
 Valamennyi magnum egy és ugyanazon vetőkorongokkal, a
 fogaskerekek kicserélése nélkül vethető.
 Magyarországi vezérképviselő:
Szücs Zsigmond.
 Kivánatra árjegyzék ingyen és
 bérletre.

1901. évi forgalom 26000 mmázsa.
Felhívjuk
 a t. cz. **gazdaközönség**
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukceziókra
 melyek idei második sorozata
 f. évi szeptember hó 24-én veszi kezdetét.
 Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Buda-
 pest, Dunaparti teherpályaudvar“ ezimzett gyapjuküldemények
 a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben,
 valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket
 elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Gyapjuárverési vállalat
HELLER M. s Társa
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

91006. II. 2a. szám.

Hirdetmény.

A kiséri magy. kir. állami ménésbirtok 1902/903. évi mintegy

13.200 métermázsa zab

szükségletének biztosítása céljából folyó évi november hó 3-án zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás tartatik.

Pályázók egy koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlatukat legkésőbb

november 3-án délelőtt 10 óráig

a ménésbirtok igazgatóságánál Kiséren nyujtsák be.

A versenytárgyaláson gazdák is részt vehetnek, ha legalább 200 q. zabbal rendelkeznek és ekkora mennyiségnek szállítására kötelezettséget vállalnak.

Részletes feltételek a gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmívelésügyi miniszterium) és a ménésbirtok igazgatóságánál megtekinthetők.

BUDAPEST, 1902. október 14.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

92107/902. II/2/a. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok mezőgazdasági répaszeszgyáraiban előállított szeszből

1000 hektoliter 0₀ contingens finomított szesz

ajánlati versenytárgyalás útján

1902. évi november 7-én délelőtt 10 órakor

eladásra bocsáttatik.

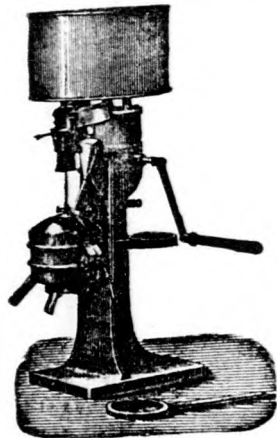
Felhivatnak tehát a venni szándékozók, hogy egy koronás bélyeggel és az ajánlott szesz árának 10⁰ -át tevő bánatpénzzel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságához a kitűzött időpontig nyujtsák be.

Az eladásra és átvételre vonatkozó részletes feltételek a gazdasági főigazgatónál (földmívelésügyi miniszterium II. em. 80. sz. ajtó) és a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságánál megtudhatók és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1902. október 16.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

V V A POZSONYI II. MEZŐGAZDASÁGI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSON V V
DISZOKLEVEL legnagyobb kitüntetés.

„SIEGENA“
 név alatt kerül ezentul for-
 galomba a „MÉLOTTE“
 rendszerű jelenleg legjobb és
 legolcsóbb

**tej-
főlözőgép**

(Magy. szabad. 20232. sz.)

mely

a következő előnyökkel bír:
 Legtartósabb szerkezet!
 Legnagyobb munkabírás!
 Legkönnyebb hajtás!
 Legtökéletesebb főlőzés!

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részvénytársaság

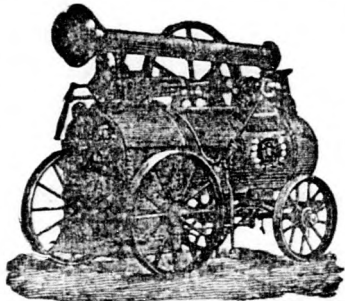
Budapest, V., Külső Váci-ut 80.

Mindennemű tejjgazdasági
 gépek.

A magyar kir. állam-
 vasutak gépgyára gazd.
 gépeinek eladása.

Használt és jól javított
 gőzcséplőkészletek.
 Csereüzletek.

Árjegyzék ingyen és bér-
 mentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. sz., II. em.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

Alakult 1900.

erkölcsi támogatásával

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400.000.— kor.
Alapítványok	1.268.080.— kor.
Tartalékok	111.053.60 kor.
Összesen	1.779.133.60 kor.
	90.349.— kor.

Első évi főlőség
 Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az
 ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
 és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva
 volt tagok 4%-os díjvisszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők köz-
 vetítésével. Nyomatvánnyal és felvilágosítással minden irányban kész-
 séggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-
 typia, fametszet stb. útján. Térképek, terve-
 zetek, alaprajzok photolithografialag leg-
 szöbben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltenek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot szavatolt
 12,4% tiszta
 káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal,

Stassfurti kálitrágyasót
 szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli
 tartalommal,

Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)
 továbbá mindennemű egyéb

Műtrágyaféléket, azonkívül
Rézgáliczot (98-99%) elismert kitűnő minő-
 ségben szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
 részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.